

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อพิจารณาหลักฐานในทางประวัติศาสตร์ของสังคมไทยจะพบว่า การตื่นตัวในการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองนั้น ได้เริ่มมีขึ้นมาตั้งแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หากแต่จะเพิ่งปรากฏได้ชัด และเริ่มมีแผนงานการพัฒนาประเทศกันอย่างจริงจังในระยะสิบกว่าปีมานี้เอง นับตั้งแต่ได้มีการประกาศแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติออกมาตามลำดับแผนพัฒนาฉบับที่หนึ่ง สอง และสาม เนื้อหาสาระของแนวทางในการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงสังคมนั้นเป็นไปในทิศทางที่ได้รับอิทธิพลจากประเทศตะวันตก อันได้แก่ประเทศทางยุโรป และสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นแหล่งสำคัญของการเปลี่ยนแปลงและเผยแพร่วัฒนธรรม ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจาก ความเจริญก้าวหน้าในการคมนาคม การสื่อสาร อันทำให้วัฒนธรรมและคคิธรรมใหม่ ๆ เกิดขึ้น และเผยแพร่เข้ามาในสังคมไทยอย่างรวดเร็ว วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายแรกในการพัฒนาประเทศนั้น เริ่มต้นจากการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นหลักใหญ่ เน้นหนักในด้านการยกมาตรฐานการครองชีพของคนในประเทศให้สูงขึ้น ซึ่งหมายความถึงการพยายามเพิ่มรายได้ต่อหัวประชาชาติให้สูงขึ้นนั่นเอง

เมื่อมีการพัฒนาเศรษฐกิจเกิดขึ้น ย่อมมีสิ่งที่จะเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับตัวมันก็คือ เรื่องของการอุตสาหกรรม การเมือง และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม¹ หรือ

¹ Danial Lerner, "ModernizationW in International of Social Science David L. Sills (eds) Volume 10 (The Macmillan Company & The Free Press, 1968) P. 386

กล่าวอีกนัยหนึ่งว่า การเปลี่ยนแปลงสังคมเกิดขึ้นควบคู่กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงไปสู่ลักษณะสมัยใหม่ (modernization) อันประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญคือ การพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งหมายถึงการยอมรับวิถีการผลิตใหม่ ๆ การปรับปรุงวิถีการผลิต และการกระจายผลผลิตไปยังส่วนต่าง ๆ ของสังคม เพื่อเป็นการพัฒนารายได้คอทailsให้สูงขึ้น² ซึ่งเป็นวิธีการที่ทำให้บุคคลยอมรับคุณค่าของความมั่นคงและการมีมาตรฐานในการครองชีพสูงขึ้นมาเป็นส่วนหนึ่งในพฤติกรรมของเขา เมื่อเป็นเช่นนี้บุคคลจำต้องยอมรับเอาส่วนอื่นซึ่งเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าดังกล่าวเพื่อที่จะได้ไม่เกิดข้อขัดแย้ง ดังเช่น ค่านิยมทางสังคม การใช้อำนาจ ความยุติธรรม ทักษะและความรอบรู้ เหล่านี้เป็นต้น²

ฉะนั้นกระบวนการการเปลี่ยนแปลงไปสู่ลักษณะสมัยใหม่ย่อมหมายถึงการเปลี่ยนแปลงระบบสังคมแบบดั้งเดิม หรือแบบประเพณีมาเป็นสังคมแบบสมัยใหม่ มีการจัดองค์การในสังคมอย่างมีระเบียบกฎเกณฑ์อันแสดงถึงลักษณะเศรษฐกิจที่เจริญก้าวหน้า หรือมีการพัฒนาเศรษฐกิจ จนมีความมั่นคงทางการเมือง เหมือนกับประเทศตะวันตก³ จึงสรุปได้ว่า กระบวนการการเปลี่ยนแปลงจากสังคมแบบดั้งเดิมไปเป็นสังคมสมัยใหม่ก็คือ กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงไปสู่ลักษณะสมัยใหม่นั้นเอง⁴

ที่น่าสนใจก็คือ จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงไปสู่ลักษณะสมัยใหม่ และยอมรับเอาอิทธิพลของการแพร่กระจายวัฒนธรรมของประเทศตะวันตกดังกล่าว มีผลอย่างไรบ้างต่อตัวบุคคล ในค่านิยมทางสังคม ทั้งนี้จากการศึกษาทั่วไป และการศึกษาในหมู่บ้านจังหวัดขอนแก่นพบว่า ในสังคมที่กำลังอยู่ในยุคพัฒนาและมีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมแบบดั้งเดิมไปเป็นสังคมสมัยใหม่นั้นจะต้องประกอบด้วยการพัฒนาทั้งในด้านวัตถุ และทางจิตที่สมดุลกัน

² loc., cit.

³ Wilbert E. Moore, Social Change (New Delhi: Prentice Hall of India, 1965) P. 89

⁴ loc., cit.

จึงจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้า⁵ การที่กล่าวถึงนี้ก็เพราะว่าการเปลี่ยนแปลงในค่านิยมธรรมทางวัตถุนั้นย่อมก่อให้เกิดผลตามมาถึงการเปลี่ยนแปลงในค่านิยมธรรมทางจิตใจในส่วนของความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อและค่านิยมต่าง ๆ และถ้าหากการเปลี่ยนแปลงทั้งสองประการนี้ดำเนินควบคู่สัมพันธ์กันไปอย่างราบรื่นก็นับว่า เป้าหมายของการพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมสมัยใหม่นั้นได้ผลสมบูรณ์อย่างยิ่ง แต่ทว่าจากหลักฐานต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันนี้ การเปลี่ยนแปลงทางวัตถุนั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและมองเห็นได้ง่าย ส่วนการเปลี่ยนแปลงทางค่านิยมความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อและค่านิยมนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นช้ามาทีหลัง และการที่จะทำให้คนเราเปลี่ยนในค่านิยมจิตใจโดยฉับพลันทันทีเหมือนกับการเปลี่ยนแปลงค่านิยมวัตถุนั้นเป็นสิ่งที่กระทำได้ยาก เพราะเรื่องของความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ และค่านิยมนี้ เป็นสิ่งที่ถ่ายทอดกันมาจากชั่วอายุหนึ่ง ไปยังอีกชั่วอายุหนึ่ง ด้วยกระบวนการสังคมกรณ (Socialization)⁶

ฉะนั้นจึงน่าจะศึกษาว่า ในขณะที่สังคมไทยกำลังอยู่ในระยะของกระบวนการเปลี่ยนแปลงไปสู่ลักษณะสมัยใหม่นั้น ทั่วประเทศจะได้รับอิทธิพลหรือมีความนิยมชมชอบในค่านิยมของสังคมสมัยใหม่บ้างหรือไม่ ประการใด หรือมีระดับของค่านิยมสมัยใหม่มากน้อยแตกต่างกันไปอย่างไรบ้าง และปัญหาสืบเนื่องต่อไปก็คือ มีปัจจัยอันใดที่เป็นสาเหตุให้ระดับของค่านิยมสมัยใหม่แตกต่างกันไปในแต่ละสังคมหรือแม้แต่ภายในสังคมเดียวกัน หากแตกต่างกันไปด้านสภาพท้องถิ่น เช่น เขตเมือง และเขตชนบท ระดับค่านิยมสมัยใหม่ก็อาจแตกต่างกันได้ เพราะเป็นที่เข้าใจกันเสมอมาว่า สิ่งแวดล้อมระหว่างเขตเมืองและเขตชนบทนั้นมักทำให้ประชากรในเขตนั้น ๆ มีแนวความคิดในเรื่องหลาย ๆ เรื่องแตกต่างกันเสมอ ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงได้สนใจว่า ภาวะ

⁵ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, สังคมแบบดั้งเดิมที่กำลังเปลี่ยนแปลงสภาพ การศึกษานโยบาย
สองแห่งในจังหวัดขอนแก่น (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารสังคม จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2515) หน้า 110

⁶ Francis E. Merrill, Society and Culture
(Prentice Hall, Inc., Engle wood Cliffs, N.J. 1965) P. 258

แวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยทางประชากรที่แตกต่างกันระหว่างเขตเมือง และเขตชนบท จะก่อให้เกิดความแตกต่างกันในระดับของค่านิยมสมัยใหม่อย่างไรบ้าง รวมทั้งศึกษาถึงเงื่อนไขทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและประชากรในเขตแต่ละเขต หากเปลี่ยนไปแล้ว ระดับค่านิยมของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไปด้วยหรือไม่ และอย่างไร

การศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับค่านิยมสมัยใหม่ของบุคคลในเขตเมืองและเขตชนบท รวมทั้งความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อค่านิยมสมัยใหม่ ในส่วนที่เกี่ยวกับการยอมรับค่านิยมประเภทนั้น ๆ ทำให้เราเกิดความเข้าใจและทราบถึงค่านิยมของประชากรในแต่ละเขตดังกล่าว ที่เกี่ยวกับการศึกษาเรื่องนี้ และอาจมีผลทำให้ผู้ศึกษาได้ข้อมูลที่สำคัญ ๆ ในอันที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาทางด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้เพราะข้อมูลที่ได้จากการทราบถึงค่านิยมของบุคคลนั้น มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทั้งในค่านิยมวิทยาและสาขาวิชาการศึกษาอื่น ๆ เรื่องของค่านิยมเป็นเรื่องสำคัญและมีผลเกี่ยวเนื่องไปถึงเรื่องของพฤติกรรมของคนในสังคมนั้น ๆ ค่านิยมของบุคคลจะเป็นปัจจัยที่สำคัญอันหนึ่งในการที่จะเป็นพลังส่งเสริมหรือเป็นกัณฑ์อุปสรรคในการพัฒนาประเทศ การที่บุคคลยึดถือค่านิยมของชนบทรอบนิยามประเพณีเก่า ๆ นั้น บางครั้งจะเป็นกัณฑ์ที่ทำให้เกิดความล่าช้าในการพัฒนา รวมทั้งการไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงหรือสิ่งใหม่ ๆ ที่จะนำมาปรับให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน แต่หากบุคคลมีค่านิยมที่ยึดถือหลักเหตุผลพิจารณาถึงสิ่งต่าง ๆ ที่กำลังเปลี่ยนไป และยอมรับเอาสิ่งใหม่ที่เขาเห็นว่า จะก่อให้เกิดคุณประโยชน์ในทั้งส่วนที่เป็นเรื่องส่วนตัวบุคคลและส่วนรวมแล้วความสำเร็จในการพัฒนาประเทศชาติก็คงจะกระทำได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ และผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะนำไปใช้ในทางอ้อมอีกก็คือถ้าหากเราสามารถทราบได้ว่าค่านิยมแบบใดที่บุคคลยอมรับ และค่านิยมประเภทนั้นมีประโยชน์ในการพัฒนาประเทศชาติแล้ว เราก็อาจจะเสริมสร้างหรือส่งเสริมให้บุคคลสร้างค่านิยมหรือคุณค่าแบบนั้นขึ้นมาและในขณะเดียวกันจากการศึกษา เราอาจพบว่า ค่านิยมแบบใดที่บุคคลไม่ยอมรับหรือไม่เห็นด้วยมาก ๆ นั้น จำเป็นหรือไม่ที่เราจะต้องเสริมสร้างขึ้นมา

เพราะเราจะต้องไม่ลืมว่า ค่านิยมแบบนั้นเป็นค่านิยมของคนที่อยู่ในสังคมตะวันตก ซึ่งมีภาวะแวดล้อมในทางวัฒนธรรมแตกต่างกันไปจากสังคมไทยเรา

แนวความคิดที่สำคัญในการศึกษา

จากการศึกษาเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำว่า "กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงไปสู่ลักษณะสมัยใหม่" (modernization) นั้นพบว่า คำจำกัดความของคำคำนี้มีมากมายแตกต่างกันไปแล้วแต่สำนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญแขนงวิชาใดเป็นผู้ให้คำนิยามไว้ ดังเช่น Weiner ได้ชี้ให้เห็นว่า ถ้าเป็นนักเศรษฐศาสตร์ก็จะมองเรื่องกระบวนการเปลี่ยนแปลงไปสู่ลักษณะสมัยใหม่ใน ความหมายของความสามารถของบุคคลที่นำเอาเทคนิควิทยาการสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการควบคุมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อให้ได้มาซึ่งจำนวนผลิตภัณฑ์ของประชาชาติที่สูงขึ้น แต่ถ้านักสังคมวิทยาและนักมานุษยวิทยาสังคมก็จะมองไปในแง่กระบวนการของความมีคุณสมบัติที่แตกต่างกันระหว่างสังคมดั้งเดิมกับสังคมสมัยใหม่ ส่วนนักรัฐศาสตร์ ก็จะมองไปในด้านปัญหาการปกครองประเทศ การจัดรูปแบบการปกครอง ของสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่ลักษณะสมัยใหม่⁷ ส่วน David McClelland ได้เสนอความคิดเห็นว่าปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ระดับลักษณะสมัยใหม่ของบุคคลหรือกลุ่มมีมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับระดับของ "แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์" (Achievement motivation)⁸

Hagen ได้กล่าวว่า นักเศรษฐศาสตร์เน้นในคุณค่าบุคคล ซึ่งมีความสามารถในด้านการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ และสรุปว่าการที่บุคคลมีบุคคลิก

⁷ Myron Weiner (eds.), Modernization, (New York: Basic Book, 1966) P.3

⁸ David McClelland, The Achieving Society, (Princeton, N.J. : Van Nostrand, 1961)

ภาพเปลี่ยนแปลงไปในด้านที่สามารถประชิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ใต้นั้นนับว่าเป็นก้าวแรกของ
 ความเปลี่ยนแปลงไปสู่ลักษณะสมัยใหม่ซึ่งจะมีผลสืบเนื่องไปถึงเรื่องความสนใจใน
 สื่อมวลชนมากขึ้น ความมีการศึกษารอบรู้มากยิ่งขึ้น และรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงไป
 ถึงลักษณะทางวัตถุภายนอก เช่นการกลายเป็นเมืองซึ่งก็เป็นสัญลักษณ์ประการหนึ่ง
 ของการเปลี่ยนแปลงไปสู่ลักษณะสมัยใหม่ที่มีขึ้นก่อนของการเปลี่ยนแปลงที่สัมพันธ์
 กันไป กับการเปลี่ยนแปลงบุคคลิกภาพของตัวบุคคล

นอกจากนั้น Black ซึ่งเป็นนักประวัติศาสตร์ ได้มองกระบวนการ
 การของการเปลี่ยนแปลงไปสู่ลักษณะสมัยใหม่ในแง่ของประวัติศาสตร์ของกระบวนการ
 การกาชเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไปของสถาบันต่าง ๆ ทางสังคม เพื่อปรับตัวให้
 เข้ากับหน้าที่ ประโยชน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว อันจะมีผลสะท้อนไปถึง
 ทั่วบุคคลในด้านการเพิ่มพูนความรู้ การยอมรับการคุมสภาพสิ่งแวดล้อมที่เป็นผลมาจาก
 การปฏิวัติในทางประวัติศาสตร์¹⁰ เหล่านี้เป็นต้น

สรุปได้ว่า ยังไม่มีการยอมรับทฤษฎีของกระบวนการการเปลี่ยนแปลง
 ไปสู่ลักษณะสมัยใหม่อย่างกว้างขวาง มีแคทฤษฎีของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และ
 ทฤษฎีของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และยังไม่มียุรูปแบบที่แน่นอน ในการที่จะ
 อธิบายว่าบุคคล สถาบัน และวัฒนธรรมต่าง ๆ นั้นทำไมและอย่างไร จึงมีการเจริญ
 รุ่งเรืองขึ้น หรือเสื่อมลงไป ความยุ่งยากและสับสนที่มีอยู่ในความหมายของคำว่า

9

Everett E. Hagen, On the theory of Social
 Change: How Economic Growth Begins Part II (Homewood, III.:
 Dorsey Press, 1962)

10

C.E. Black, The Dynamics of Modernization,
 (New York: Harper and Row, 1967), P. 7

"กระบวนการการเปลี่ยนแปลงไปสู่ลักษณะสมัยใหม่" จึงมีอยู่มากดังที่กล่าวไว้ข้างต้น
นี้พอสังเขป

ฉนั้นในเรื่องนี้จึงเป็นการศึกษากระบวนการการเปลี่ยนแปลงไปสู่ลักษณะ
สมัยใหม่ในความหมายที่ว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงจากสังคมแบบดั้งเดิมไปเป็นสังคม
แบบสมัยใหม่ โดยเน้นในส่วนที่เป็นค่านิยมสมัยใหม่ (Value of Modernism)
และโดยที่สังคมทั้งสองแบบนี้มีรูปแบบและการจัดระเบียบทางสังคมที่แตกต่างกันไป จึง
นำที่จะพิจารณาถึงลักษณะของสังคมทั้งสองแบบอย่างกว้าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการ
ศึกษา กล่าวคือ มีนักวิชาการบางท่าน เช่น Talcott Parsons ได้เสนอแนว
ความคิดว่า สังคมสมัยใหม่นี้ จำต้องมีเกณฑ์ของความมีเหตุผลและมีลักษณะ
บังคับใช้ได้กับคนโดยทั่ว ๆ ไป เช่น การจะคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน ตลอดจนการ
พิจารณาความดีความชอบ ก็ต้องใช้หลักของความเท่าเทียมกัน พิจารณาจากความ
สามารถหรือผลงานเป็นเกณฑ์ ความคิดเช่นนี้ ถือว่าเป็นลักษณะที่สำคัญประการหนึ่ง
ของสังคมสมัยใหม่ ซึ่งตรงกันข้ามกับลักษณะสังคมแบบดั้งเดิมที่ใช้ความผูกพันกันทาง
ครอบครัว วงศ์ตระกูล หรือชาติกำเนิดเป็นเกณฑ์¹¹

นอกจากนั้นแล้ว นักสังคมวิทยาและนักมานุษยวิทยารุ่นก่อน ๆ ได้เสนอ
แนวความคิดที่สำคัญ ๆ เกี่ยวกับลักษณะของสังคมดั้งเดิมและสังคมแบบใหม่มีการเปลี่ยน
แปลงมาเป็นสังคมสมัยใหม่ เช่น Tonnie (1877) ใช้คำว่า Gemeinschaft
ไปสู่ Gesellschaft แล้วคือ ลักษณะสังคมแบบแรกนั้น บุคคลที่อาศัยอยู่ในสังคม
แบบนี้มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันติดต่อกันด้วยความต้องการและผูกพันกันในด้านจิตใจ
และมีความสัมพันธ์กันอย่างเหนียวแน่นในระดับที่สูงกว่าแบบหลัง ซึ่งเป็นลักษณะที่ไม่ถือ
เอาความสัมพันธ์ในทางส่วนตัวเป็นสำคัญ การติดต่อกันเป็นไปเพื่อผลประโยชน์มากกว่า

¹¹Talcott Parson, The Social System (Glencoe:
The Free Press, 1951.)

แบบแรก¹² แต่อย่างไรก็ดี ทั้งสองลักษณะนี้ก็ยังคงมีปะปนกันเพียงแต่ว่าลักษณะหนึ่งปรากฏเด่นชัดมากกว่าอีกลักษณะหนึ่ง ในสังคมแต่ละแบบเท่านั้น ต่อมาปี ค.ศ. 1893 Durkheim ได้เสนอผลงานของเขาในหนังสือชื่อ "The Division of Labor in Society" โดยกล่าวถึงสังคมที่ไม่มีการแบ่งงานกันทำอย่างเห็นได้ชัด เป็นสังคมแบบ Mechanical Solidarity ซึ่งประชากรมีความคล้ายคลึงกันในด้านความเชื่อ ความคิดเห็นและการกระทำซึ่งมีความสอดคล้องกัน และสังคมแบบที่มีการแบ่งงานกันทำอย่างเห็นได้ชัด (Organic Solidarity) ทำให้บุคคลในสังคมมีความสามารถในการทำงานเฉพาะอย่างและประชากร มีลักษณะที่แตกต่างกันไปทั้งด้านอาชีพ การกระทำต่าง ๆ ตลอดจนความคิดเห็น¹³

ในปี ค.ศ. 1909 C.H. Cooley ได้เสนอแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างสังคมแบบปฐมภูมิ Primary Group ซึ่งเป็นสังคมแบบเผชิญหน้ากันมีความใกล้ชิดกัน ความสามัคคีและการร่วมมือซึ่งกันและกัน และสังคมแบบทุติยภูมิ Secondary Group ซึ่งมีลักษณะความสัมพันธ์ตรงกันข้ามกับแบบแรก¹⁴ และปรากฏลักษณะเช่นว่านี้ชัด เจนกว่าแบบแรก ต่อมาในปี ค.ศ. 1955 Robert Redfield ได้เสนอแนวความคิดลงในหนังสือ "Little Community" อันเกี่ยวข้องกับลักษณะของ Folk Society และ Urban Society¹⁵ ซึ่ง Redfield ได้เสนอแบบแผนที่ใช้ศึกษา

¹² Pete Worsley, Introducing Sociology, (Australia: Penguin Books,

¹³ Ibid., P. 258

¹⁴ Ibid., P. 259

¹⁵ ibid., P. 261

เปรียบเทียบลักษณะของสังคมสองแบบนี้ไว้โดยศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของการเปลี่ยนแปลงของชุมชนในแหลม Yucatan ในประเทศเม็กซิโก¹⁶

จากแนวความคิดต่าง ๆ ดังที่ได้เสนอไว้ข้างต้นจะเห็นได้ว่า นักสังคมวิทยาและนักมานุษยวิทยาต่างก็ได้อาศัยแนวการศึกษาแบบ Dichotomy กล่าวคือเป็นการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสังคมแบบดั้งเดิมซึ่งเป็นแบบแรกและสังคมสมัยใหม่ซึ่งเป็นลักษณะแบบหลังดังได้กล่าวมาข้างต้นนั้นแล้ว ล้วนแต่เป็นเพียงแบบในอุดมคติ (Ideal Type) ทั้งสิ้น ทั้งสังคมแบบดั้งเดิมและสังคมสมัยใหม่ต่างก็เป็นเพียงนามธรรมเท่านั้น¹⁷ นักวิชาการต่างก็ได้พยายามสร้างรูปแบบที่จะอธิบายถึงลักษณะของมันให้เห็นเด่นชัด ดังเช่น Joseph A. Kahl ได้สรุปลักษณะทั่ว ๆ ไป เพื่อใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของสังคมทั้ง 2 แบบนั้นดังต่อไปนี้คือ¹⁸

1. การแบ่งงานกันทำ โดยมีกรรมหนึ่งๆ ในการกำหนดลักษณะของการปฏิบัติงานของสังคมทั้ง 2 แบบ กล่าวคือ สังคมแบบดั้งเดิมนั้นมีสัดส่วนของผู้อาชีพเกษตรกรรมจะมีมากกว่าร้อยละ 70-80 ที่เหลือจากนั้นจะเป็นผู้ที่ทำงานประเภทช่างฝีมือ นักกฎหมาย และพระ ฯลฯ ส่วนในสังคมสมัยใหม่จะมีผู้ทำงานเกษตรกรรมน้อยคือมีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นและงานประเภทอื่น ๆ จะเป็นงานประเภทรับจ้างทำงานอุตสาหกรรม สมุหบัญชี เสมียน พนักงานบริษัท ห้างร้านและวิศวกร ฯลฯ

16

Robert Redfield, The Folk Culture of Yucatan (The University of Chicago Press, Illinois, 1959)

17

Joseph A. Kahl, The Measurement of Modernism (The University of Texas Press, Austin and London, 1968) P. 4-5

18

Loc., cit.

2. การใช้ประยุกต์การสมัยใหม่ หมายถึงการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัยในการผลิต มีการค้นคว้าวิจัยในทางวิทยาศาสตร์ในสังคมสมัยใหม่ ส่วนสังคมแบบดั้งเดิมนั้นยังคงใช้วิธีการผลิตแบบประเพณีสืบต่อกันมา

3. ระดับการกลายเป็นเมือง เมื่อมีการรับเอาเทคนิคและวิทยาการสมัยใหม่มาใช้ในการผลิตในทางเกษตรกรรม ย่อมทำให้สัดส่วนของการใช้ที่ดินกับกำลังแรงงานของคนต่ำลงไป ทำให้สังคมส่วนใหญ่กลายเป็นเมือง

4. เศรษฐกิจ สังคมแบบดั้งเดิมมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เป็นแบบท้องถิ่น ซึ่งมีการผลิตส่วนใหญ่อยู่ในตำบลเลี้ยงตัวเองได้ ส่วนตลาดสังคมสมัยใหม่มีพื้นฐานอยู่ในระดับชาติ มีรายได้ต่อหัวและการบริโภคสูง

5. ระบบของการแบ่งช่วงชั้นทางสังคม ในสังคมแบบดั้งเดิมนั้น การแบ่งช่วงชั้นมีเพียงระหว่างเจ้าของที่ดินกับผู้เช่าที่ดิน ซึ่งมีความเหลื่อมล้ำกันมาก ทั้งในด้านศักดิ์ศรี และฐานะความเป็นอยู่ ฯลฯ ส่วนในสังคมสมัยใหม่นั้น ช่วงของการแบ่งชั้นหรือสถานะภาพขึ้นอยู่กับการทำงาน ทำสิ่งมีงานทาง ๆ มากชนิดให้ท่วมากขึ้น แต่ความเหลื่อมล้ำหายไป ด้านศักดิ์ศรีและฐานะความเป็นอยู่มีความแตกต่างกันไม่มากนักมีการกระจายรายได้และอำนาจเพื่อความเทียมกัน ตลอดจนอัตราของการเลื่อนขั้นทางสังคมสูงขึ้น

6. การศึกษากับการสื่อสารและการคมนาคม สังคมแบบดั้งเดิมเป็นสังคมที่ผู้คนค่อยการศึกษาถึงแม้ว่าผู้นำจะมีระดับการศึกษาสูง ส่วนในสังคมสมัยใหม่นั้นคนจะรู้หนังสือ ประชาชนจะได้รับการศึกษา มีความแตกต่างกันน้อยมากในด้านการศึกษาระหว่างผู้นำกับประชาชน ระบบการศึกษานั้นหนักไปในด้านการศึกษาข้อเท็จจริงและด้านเทคนิคต่าง ๆ ระบบการสื่อสารมวลชนเป็นศูนย์กลางสำคัญในการให้ข่าวคราวและการศึกษาของประชาชน

7. ระบบค่านิยม ความแตกต่างในด้านค่านิยมของคนในสังคมดั้งเดิมกับสังคมสมัยใหม่คนในสังคมดั้งเดิมนั้น ยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณี ไม่ยอมเปลี่ยนแปลง

ไปตามกาลเวลา ชื่อถือในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และตกอยู่ที่อำนาจของสิ่งลึกลับ ไม่มีความเป็น
 ทั่วของตัวเอง ส่วนค่านิยมของคนในสังคมสมัยใหม่นั้น เป็นเรื่องของความมีเหตุผล
 ยอมรับและเลือกในสิ่งที่สามารถพิสูจน์ได้และย้ำในด้านความรับผิดชอบของบุคคล
 เหล่านี้เป็นต้น

คุณสมบัติทั้ง 7 ประการนี้เป็นแนวทางที่จะใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบ
 ลักษณะสังคมทั้ง 2 แบบ ใต้อย่างชัดเจนและคุณสมบัติในแต่ละประการนั้นต่างก็มีส่วน
 สนับสนุนซึ่งกันและกัน และต่างก็เป็นพลังผลักดันให้เกิดลักษณะอื่น ๆ ขึ้นมาในสังคม
 เช่น เมื่อมีการใช้ประยุกต์การสมัยใหม่ย่อมก่อให้เกิดการแบ่งงานกันทำมากขึ้น มีการ
 กลายเป็นเมือง ตลอดจนการยอมรับค่านิยมของความมีเหตุผล ดังเช่น สถาบันครอบครัว
 คราวในสังคมสมัยใหม่ที่ย้ำในเรื่องค่านิยมของการมีครอบครัวเดี่ยว พยายามให้แต่ละ
 ครัวเรือนมีบุตรน้อยคนโดยวิธีการควบคุมอัตราการเกิดให้อยู่ในระดับต่ำรวมทั้งเรื่อง
 สิทธิและความเท่าเทียมกันของสามีภรรยา¹⁹ เหล่านี้เป็นต้น

ฉะนั้นในการศึกษาลักษณะสังคมเพื่อที่จะทราบถึงลักษณะสมัยใหม่หรือไม่
 ในทุก ๆ ประการดังกล่าวนั้นเป็นเรื่องที่ยุ่งยากและสลับซับซ้อนและโดยเฉพาะใน
 สังคมไทย สถิติ ตัวเลข ต่าง ๆ มีน้อยมาก และมักไม่ค่อยถูกต้องนัก และตัวเลข
 บางประการแทบไม่มีเลย ดังนั้นในการศึกษาคั้งนี้จึงทำการศึกษาเฉพาะในส่วนที่
 เกี่ยวกับ ประการสุดท้ายคือค่านิยม อันเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งมีบทบาทสำคัญที่จะแสดงให้เห็น
 ลักษณะสมัยใหม่หรือยังเป็นแบบสมัยเก่าของสังคมไทยในจังหวัดชลบุรีได้แบบหนึ่ง

ส่วนหลักเกณฑ์อื่น ๆ 6 ประการดังกล่าวข้างต้นนั้นจะได้อธิบายไว้ใน
 บทที่ 4 พอเป็นสังเขป เพื่อให้มองเห็นแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงไปสู่ลักษณะ
 สมัยใหม่ของจังหวัดชลบุรี

คำว่า "ค่านิยม" ถ้าหากจะพิจารณาในด้านคำจำกัดความในตัวของมันเอง
แล้วยังเป็นความหมายที่คลุมเครืออยู่ และมีความหมายแตกต่างกันออกไปหลายแนว
หลายแบบ และหลายความคิด สุดแต่ผู้ใดจะศึกษาเรื่องนี้ไปในด้านใด²⁰

Robin M. Williams, Jr. ได้เขียนเรื่องค่านิยม
ไว้ใน Encyclopedia of Social Science โดยให้ความหมายและ
แนวความคิดกว้าง ๆ ไว้ว่า "ค่านิยม" อาจหมายถึงความสนใจ ความพึงใจ ความ
ชอบความนิยม หน้าที่ พันธกรณี ความปรารถนา ความอยาก ความต้องการ ความ
แห่งหน่วย ความตึงเครียด หรือความรู้สึกอื่น ๆ ที่มนุษย์เชื่อและยึดถือเอาไว้เป็นแนว
ทางสำหรับการเลือก ถ้าพิจารณาแล้ว ค่านิยมของบุคคลก็มองได้จากพฤติกรรม
ของบุคคลที่เลือกประพฤติปฏิบัติกันต่าง ๆ นานา ยกเว้นอาจมีกริยาตามธรรมชาติ
หรือกระบวนการทางชีวเคมีของมนุษย์นั่นเอง²¹ จึงจะเห็นได้ว่าค่านิยมมีความเกี่ยว
พันอย่างใกล้ชิดกับปัญหาในด้านการสนองความต้องการของมนุษย์เรา

สำหรับค่านิยมหรือคุณค่าทางสังคม ได้แก่ความเชื่อถือที่เป็นบรรทัดฐาน
เกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่สำคัญของสังคม ค่านิยมทางสังคมเกิดขึ้นจากการติดต่อกันทาง
สังคม และไต่กลายมาเป็นส่วนของวัฒนธรรมจะพิจารณาค่านิยมทางสังคมได้จาก
โครงสร้างของสถาบันทางสังคมต่าง ๆ ค่านิยมดังกล่าวมีรากฐานอยู่บนวิถีชีวิตอันเป็น
ที่ยอมรับปฏิบัติกันอย่างกว้างขวาง สังคมแต่ละแห่งจะสร้างแบบแผนของคุณค่าของตน
เอง²² ดังนั้นคุณค่าจึงแตกต่างกันไปตามสังคม และแตกต่างกันได้ในสังคมเดียวกัน
แต่ต่างวาระกัน นั่นก็หมายความว่า ค่านิยมเป็นสิ่งที่มิได้ถูกกำหนดให้ตายตัวแต่เป็น

²⁰ ปราโมทย์ นาคทรพรพ, "ค่านิยมของผู้นำกับการพัฒนา" วรรณไวทยาการ
(ไทยวัฒนาพานิช ประสพศ 2514) หน้า 75

²¹ อางใน ปราโมทย์ นาคทรพรพ, เรื่องเดียวกัน, หน้า 74

²² Francis E. Merrill, op. cit., P. 364

สิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้²³

ค่านิยมจึงเป็นตัวกำหนดหรือเป็นตัวกระตุกพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์ ซึ่งสังเกตได้จากกรกระทำของเขา ค่านิยมอาจเกิดขึ้นและสะสมไว้ได้ด้วย ประสบการณ์ และอาจเปลี่ยนแปลงไปได้ตามสภาวะการณ์ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในทางสังคม หรือในทางกลับกับสภาวะการณ์และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในทางสังคมนั้น อาจทำให้ค่านิยมของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปได้อีกเช่นกัน ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ วิเคราะห์วิจัยค่านิยมนั้น ถ้าหากเราให้ค่านิยมมีฐานะเป็นตัวแปรตามซึ่งเกิดขึ้น เปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงของประชากร ประยุक्त่วง การศึกษา สภาวะทางเศรษฐกิจ หรือ ระบบการปกครอง และเมื่อบุคคลได้ยึดถือค่านิยมที่เปลี่ยนแปลง ไปนั้นอย่างลึกซึ้งแล้วค่านิยมนั้นก็กลายเป็นตัวแปรนำ ซึ่งกลับมีอิทธิพลในการที่จะ ดำรงรักษาหรือชักพาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาวะหรือสภาวะอื่นต่าง ๆ ตามที่กล่าว มาได้ เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับลัทธิเศรษฐกิจ หรือลัทธิการปกครองอย่างหนึ่งอย่างใด เป็นต้น²⁴ ฉะนั้นค่านิยมจึงเป็นได้ทั้งตัวเหตุและผล และเป็นเพียงนามธรรมซึ่ง เราไม่สามารถจับต้องได้ในโลกของความเป็นจริง²⁵ สรุปได้ว่าในการศึกษาเรื่อง ค่านิยมนี้จึงต้องระมัดระวังและสังเกตบุคคลผู้ถูกเป็นตัวอย่างนั้นผู้ค้อย่างไร และมี พฤติกรรมอย่างไร เพื่อดูความสอดคล้องของการกระทำและความเชื่อของเขา

เนื่องจากแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องค่านิยมนี้มีมากมายเหลือที่จะกล่าว ผู้ศึกษาจึงได้เลือกทำการศึกษาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับค่านิยมสมัยใหม่ โดยอาศัย แนวความคิดของ Joseph A. Kahl ซึ่งได้รวบรวมเอาแนวความคิดและ การศึกษาวิจัยของนักวิชาการหลายท่านนำมาสร้างเครื่องมือในการวัดลักษณะสมัยใหม่

²³ Ibid., P. 578

²⁴ ปราโมทย์ นาคทรพรพ, เรื่องเดิม, หน้า 77

²⁵ Joseph A. Kahl, Op. Cit., Page 7

ของบุคคลซึ่งจะสะท้อนออกมาในรูปของค่านิยม และเป็นการศึกษาเพื่อที่จะแสดงให้เห็นว่าบุคคลในสังคมที่กำลังพัฒนาให้เป็นสังคมสมัยใหม่ และเป็นผู้ที่มิมีสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่างกัน เช่นสังคมเมืองและสังคมชนบทนั้นจะมี ค่านิยมสมัยใหม่เหมือนกันหรือต่างกันไปเพียงใด และอาจเป็นส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการของการเปลี่ยนผ่านจากสังคมแบบดั้งเดิมไปเป็นสังคมสมัยใหม่ได้อีกด้วยประการหนึ่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดความเป็นคนสมัยใหม่นี้ ประกอบด้วยประเภทของค่านิยมต่าง ๆ ทั้งหมด 14 ประเภทซึ่งจะมีข้อความที่เป็นคำถามที่ใช้วัดหลาย ๆ ข้อความ ประกอบกับขึ้นเป็นประเภทของค่านิยมแต่ละประเภท ข้อความเหล่านั้นจะมีความสอดคล้องกันในค่านิยมแต่ละประเภทซึ่งมีความหมายในตัวของมันเอง²⁶ ดังต่อไปนี้

1. การกระทำอย่างจริงจัง (Activism) เป็นค่านิยมแบบหนึ่งซึ่งมีลักษณะตรงกันข้ามกับค่านิยมแบบการกระทำที่ขึ้นอยู่กับชะตากรรม (Fatalism) ค่านิยมทั้งสองแบบนี้จะแสดงให้เห็นถึงระบบคุณค่าที่แตกต่างกันระหว่างสังคมแบบอุตสาหกรรมและสังคมชนบท ในสังคมชนบทนั้นโครงสร้างของสังคมทำให้ประสบการณ์ของคนในสังคมนั้นมีแนวโน้มให้เป็นคนที่ต้องขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ดิน ฟ้า อากาศ เป็นต้น ฯลฯ จึงทำให้เขามีค่านิยมที่ยึดมั่นอยู่กับประเพณีเรียนรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาจากบรรพบุรุษ และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งนั้นมากกว่าที่จะมีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ขึ้น คนประเภทนี้เป็นผู้ที่ล้าสมัยและเชื่อถือชะตากรรม (Fatalist) ในทางตรงกันข้ามกับคนสมัยใหม่ ซึ่งมีค่านิยมที่จะใช้เทคนิควิทยาการต่าง ๆ เพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงโลกให้เป็นไปตามวิถีทางที่เขาคิดต้องการ เขาเหล่านั้นเห็นว่า การเปลี่ยนแปลง

ยอมเกิดขึ้นได้เสมอ คนพวกนี้เรียกว่าเป็นคนสมัยใหม่มีความตื่นตัวอยู่เสมอ (Activist) ²⁷ ดังเช่นในการวัดค่านิยมแบบนี้ โดยใช้ข้อความ 5 ข้อ ควบกัน และสำหรับข้อความที่ยกเป็นตัวอย่างข้างล่างนี้นั้น ถ้าบุคคลใดเห็นด้วยกับ ข้อความนี้ ถือว่าบุคคลนั้นมีค่านิยมแบบมีการกระทำที่ขึ้นอยู่กับชะตากรรม (Fatalism) ส่วนผู้ใดที่ไม่เห็นด้วยถือว่ามีความค่านิยมแบบมีการกระทำอย่างจริงจัง (Activism)

"การวางแผนเพื่อจะทำงานสักอย่างหนึ่งนั้นมันจะทำให้เกิดความยุ่งยาก เพราะแผนทุกอย่างทำให้สำเร็จได้ยาก"

2. การจัดวางชั้นของโอกาสก้าวหน้าในชีวิต (Stratification of life chances) เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะประการแรกที่ว่าคนสมัยใหม่จะมีค่านิยมว่า คนทุกคนมีโอกาสที่จะเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกันเสมอถ้าหากว่าเขามีความสามารถ และมีความมุ่งมั่นมากปรารถนาที่จะสร้างชีวิตของเขาให้เจริญก้าวหน้าโดยไม่คำนึงถึงว่าตนจะมาจากรอบครัวที่ยากจนสักปานใด สำหรับค่านิยมทางสังคมแบบนี้แสดงให้เห็นว่าสังคมนั้นพิจารณาที่บุคคลจากความสามารถ (achieved) มิใช่พิจารณาจากชาติกำเนิด (ascribed) เป็นเหตุ ถ้าหากผู้ใดมีค่านิยมแบบประการหลังนี้ เขาก็จะเห็นด้วยกับข้อความดังต่อไปนี้

"คนเราร่วมกันจำเป็นต้องรู้จักคนใหญ่คนโตไว้ จึงจะก้าวหน้าดีในค่าน การงาน"

006102

3. การจัดวางชั้นของชุมชน (Community stratification) เป็น

27

Javier Goyonga and Dusanee Kevalae, Individual Modernity In a Provincial Capital of Thailand (CUSSRI, Bangkok 1973), P. 7

การพิจารณาอีกแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก (Perception) ของบุคคล ที่มีต่อชุมชนของตน บุคคลที่ยึดมั่นอยู่กับขนบธรรมเนียมประเพณีมองเห็นว่า ชุมชนเขาหรือท้องถิ่นของเขา นั้นอยู่ภายใต้เท้ามือ ของผู้นำเพียงไม่กี่คน จึงมีความสนใจน้อยมากต่อความคิดเห็นของมวลชน ส่วนบุคคลสมัยใหม่กลับมีค่านิยมที่ตระหนักว่า ชุมชนของเขาหรือท้องถิ่นของเขา นั้นยึดถือหลักประชาธิปไตยในการปกครองแต่ละคน ทางก็มีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นซึ่งมีผลต่อนโยบายของรัฐบาลและเขาจะไม่เห็นด้วยกับข้อความข้างล่างนี้ คือ

"เมืองนี้ตกอยู่ในกำมือของคนกลุ่มน้อยเพียงกลุ่มเดียว ประชาชนธรรมดาจะไม่มีปากมีเสียงนัก"

4. การให้ความสำคัญสูงสุดแก่งานอาชีพ (Occupation Primacy) เป็นที่ยอมรับกันว่า คนสมัยใหม่จะมีค่านิยมที่มุ่งมั่นปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในด้านอาชีพการงาน โดยที่เขาจะต้องยอมเสียสละความสุขสนุกสนาน หรือสิ่งตอบแทนบางอย่าง ค่านิยมเช่นนี้จะไม่ได้อยู่ในบุคคลสมัยเก่าเลย ข้อความที่ใ้สำหรับการวัดค่านิยมประเภทนี้ เช่น

"งานควร จะมาก่อนอะไรอื่นทั้งหมด แม้ว่า จะต้องเสียสละกระทั่งเวลาพักผ่อนก็ตาม"

5. ความผูกพันกับเครือญาติ (Integration with relatives) โดยปรกติแล้วคนในสังคมแบบดั้งเดิมมักมีความผูกพันกับบิดามารดา ญาติพี่น้อง คนเหล่านั้น จะมีส่วนร่วมทั้งในด้านความสำเร็จและความล้มเหลวของเครือญาติของเขาซึ่งรวมทั้ง ด้านการงานและทรัพย์สินสมบัติ ค่านิยมแบบนี้จะไม่ได้อยู่ในบุคคลสมัยใหม่ ซึ่งเขาพร้อมเสมอที่จะออกจากกลุ่มญาติพี่น้อง บิดา มารดา เพื่อที่จะไปแสวงหาความก้าวหน้าในชีวิตในด้านการงาน ข้อความหนึ่งที่ใช้วัดบุคคลที่มีค่านิยมแบบประการหลัง ซึ่งจะไม่เห็นด้วยกับข้อความนี้คือ

"เวลาจะหางานทำ ควรจะหางานที่ทำใกล้กับบิตามารคาของตน แม้ว่าจะเสียโอกาสงานดี ๆ ที่อื่น "

6. ปัจเจกชนนิยม (Individualism) ในทำนองเดียวกันกับค่านิยมแบบที่ 5 กล่าวคือบุคคลสมัยใหม่จะเป็นผู้รู้จักคัดค้านและกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความเชื่อมั่นของตนเอง หลีกเลี่ยงการที่จะผูกพันตนเองกับบุคคลอื่น ทั้งที่เป็นเพื่อนร่วมงานหรือญาติพี่น้อง เพื่อที่เขาจะได้มีอิสระเสรีในการที่จะแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจโดยไม่ต้องเกรงหรือคำนึงว่าบุคคลอื่น ๆ จะไม่เห็นด้วย และบุคคลประเภทนี้จะไม่เห็นด้วยกับข้อความที่ใช้วัดค่านิยม คือ

"เราจะสบายใจว่า ถ้าเราทำตามสิ่งที่คนอื่นต้องการ แม้ว่าบางครั้งจะขัดกับความต้องการของเราเองก็ตาม"

7. ความไว้วางใจ (Trust) ตามคำแนะนำของ Alvin W. Gouldner และการศึกษา "Cornell Values Study" of Joseph Kahl เขาได้สร้างค่านิยมประเภทนี้ขึ้นมาเพื่อจะเป็นตัวแปรที่แสดงให้เห็นว่า โดยทั่ว ๆ ไปบุคคลที่อาศัยอยู่ในสังคมเล็ก ๆ และเป็นสังคมค่อนข้างปิดมากกว่า เช่นสังคมชนบทนั้น เขาก็มีความรู้สึกว่าเขาขาดความมั่นคง เกรงกลัวผู้ที่อยู่ในสภาพที่สูงกว่า ทำให้เขาต้องผูกตนเองไว้กับเครือญาติและไม่ค่อยไว้วางใจต่อคนภายนอก ลักษณะนี้ตรงกันข้ามกับบุคคลที่อยู่ในสังคมเปิด เช่นสังคมเมือง เขาเต็มใจจะมีความสัมพันธ์หรือคบหาสมาคมกับคนอื่น ๆ ทั่ว ๆ ไป แม้แต่คนแปลกหน้า

ข้อความที่ใช้วัดในเรื่องนี้บางข้อความเช่น "เป็นการไม่ดีที่จะให้เพื่อนของเรารู้เรื่องชีวิตของเราทุกอย่าง เพราะเขาอาจเอาใจเอาเปรียบเราได้"

8. การใช้สื่อมวลชน (Participation in mass media) Joseph A. Kahl ได้นำเอาแนวความคิดในการศึกษาของ Danial Lerner ในเรื่องการใช้สื่อมวลชน โดยที่ผู้ศึกษาได้ให้ข้อสมมติว่า คนสมัยเก่านั้นมักไม่ค่อยสนใจต่อข่าวสารบ้านเมือง บุคคลเหล่านี้จะสนใจแต่เรื่องขบขันบันเทิง เรื่องของชาวบ้านใกล้เรือนเคียง

ในท้องถิ่นของเขาเท่านั้น ในขณะที่คนสมัยใหม่จะมีความสนใจติดตามข่าวสารบ้านเมืองด้วยการติดตามจากสื่อมวลชนต่าง ๆ ทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ เพื่อที่จะทราบความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่าง ๆ ของโลก ข้อความหนึ่งที่ใช้วัดสำหรับหลักเกณฑ์ข้อนี้คือ

"ข่าวสารการบ้านการเมือง ตามหนังสือพิมพ์และวิทยุไม่น่าสนใจเท่าไรนัก เพราะไม่เห็นคอยเกี่ยวข้องกับตัวเราเท่าไรนัก"

9. องค์กรขนาดใหญ่ (Big Companies) ค่านิยมของคนสมัยใหม่นั้นชอบที่จะให้มีการจัดองค์การอย่างมีระเบียบ มีการวางสายงานตามลำดับชั้น ตลอดจนการปรับปรุงระบบการทำงานขององค์กรต่าง ๆ เช่น บริษัทใหญ่ ๆ องค์กรธุรกิจ ผู้ที่มีความเห็นด้วยกับข้อความนี้ก็คือว่าเป็นบุคคลที่ชอบค่านิยมสมัยใหม่

"โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว ห้างร้านใหญ่ ๆ มักจะมีมาตรฐานในการขายสินค้าดีกว่า"

10. การทำงานด้วยมือหรือร่างกาย (Manual work) คนสมัยใหม่ยอมไม่รังเกียจที่จะทำงานด้วยมือหรือร่างกาย เขาจะพยายามปรับปรุงการทำงานโดยพยายามใช้เครื่องมือเครื่องใช้สมัยใหม่เข้ามาเป็นเครื่องประกอบการทำงานของเขาด้วย ข้อความที่ใช้วัดก็คือ "งานที่ต้องใช้แรงงานนั้นดีเท่ากับงานนั่งโต๊ะไม่ได้"

11. ความชอบชีวิตในเมือง (Preference of urban life) คนสมัยใหม่ยอมมีความพึงใจที่จะอยู่ในเมืองใหญ่ ๆ เนื่องจากมีเป็นสถานที่ที่เปิดโอกาสให้เขาแสวงหาความรู้ในด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ความรอบรู้และความชำนาญในด้านการงานต่าง ๆ ตลอดจนการได้คบหาสมาคมกับบุคคลต่าง ๆ ซึ่งไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะ และเขาสามารถจะมีเพื่อนใหม่ ๆ ได้เสมอ

"คนในเมืองใหญ่ ๆ มักเห็นชาตอกันและไม่เป็นกันเอง ฉะนั้นมักจะคบเพื่อนใหม่ได้ยาก"

12. ความนิยมครอบครัวสมัยใหม่ (Family modernism) และ

13. ความเคร่งทางศาสนา (Religiosity) ทั้งสองประการนี้

Joseph A. Kahl ได้รับการแนะนำจาก Alex Inkeles ในความหมายที่ว่าความนิยมครอบครัวสมัยใหม่ (Family modernism) ก็คือบุคคลตระหนักหรือคำนึงถึงบทบาทหน้าที่ของครอบครัวทั้งในด้านการควบคุมจำนวนของสมาชิกในครัวเรือนมิให้เกินกำลังเลี้ยงดู การคุมกำเนิดและบทบาทของสตรีที่สูงกว่าเดิม สตรีสามารถไปทำงานนอกบ้าน และมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นของตนเองได้ มิใช่เป็นผู้คอยตามสามีอยู่เสมอ ตลอดจนบิดามารดา ซึ่งควร จะยอมรับความคิดเห็นของลูกบ้าง ข้อความบางข้อที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ เช่น

"เมื่อสมาชิกครอบครัวเพิ่มมากขึ้น ๆ บิดามารดาควร จะคุมกำเนิด"

ส่วน Religiosity นั้น หมายถึงการที่คนมีความพึงใจต่อการนับถือศาสนาอย่างมีเหตุผล มีการไตร่ตรองคำสอนอย่างถ่องแท้ แล้วจึงนับถือด้วยความเลื่อมใสศรัทธา มิใช่ นับถือศาสนาด้วยการนับถือตามบรรพบุรุษ เชื่อถือโศลกางผีสิงเทวดา ตลอดจนบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ลึกลับ ข้อความที่อยู่ในมาตรการนี้ เช่น

"อนาคตของประเทศไทยเรานั้น ขึ้นอยู่กับบุญกรรมเท่านั้น"

14. การเสี่ยงภัย (Risk taking) การสร้างเกณฑ์ในการวัดประการสุดท้ายนี้ Kahl ขอยืมแนวความคิดของ Lawrence K. Williams มาใช้ซึ่งหมายถึงการที่บุคคลสมัยใหม่ควรมีค่านิยมที่กล้าเสี่ยงลงทุนทั้งในด้านการปรับปรุงกิจการเก่าให้ดีขึ้น และการลงทุนในแหล่งใหม่ ๆ เพื่อนำผลกำไรมาสู่ในชั้นปลายและมีความสามารถในการที่จะแก้ไขปัญหาก็ากรงานด้วยความสามารถของตนเองเสมอ ข้อความที่ไว้วัดก็คือ

"งานการมีการปรับปรุง ก็जारอยู่เสมอ"

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารรวมทั้งผลการวิจัยต่าง ๆ จากทั้งในประเทศไทย
เองและประเทศต่าง ๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการวัดค่านิยม สมัยใหม่ โดยศึกษา
จากบุคคลเป็นหลักทั้งที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเขตชนบทนั้น พบว่า ยังไม่มีผู้ใดได้
ทำการศึกษาค้นคว้าโดยตรงหากแต่เป็นการศึกษาโดยทั่วไปไปเพื่อหาปัจจัยที่ทำให้
ให้บุคคลมีค่านิยมสมัยใหม่อยู่ในระดับที่ต่างกัน พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ประ
ชากร ตลอดจนถิ่นที่อยู่ การคมนาคมและการสื่อสารที่ต่างกัน มีอิทธิพลอย่างสำคัญที่
ทำให้แนวความคิดในเรื่องค่านิยมสมัยใหม่ดังกล่าวต่างกันไปด้วย โดยที่จะ
แยกพิจารณาปัจจัยดังกล่าวตามลำดับต่อไปนี้

ปัจจัยทางสถานสังคม

ในการศึกษาครั้งนี้ปัจจัยทางสถานสังคมได้แก่ถิ่นที่อยู่อาศัยและการศึกษา

ก. ถิ่นที่อยู่อาศัย เขตที่อยู่อาศัยเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้คนที่อาศัยอยู่ใน
เขตที่ต่างกันมีค่านิยมที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้เพราะภาวะแวดล้อมทางสังคมของคนใน
เขตเมืองกับเขตชนบทย่อมมีความแตกต่างกัน ทั้งในโอกาสที่จะได้รับข่าวสาร
ความรู้ในแต่ละเขตและระดับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลรวมทั้งประสพการณ์ในการ
ดำรงชีวิตทางสังคม

Wirth ได้ให้ข้อสังเกตไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบท
ไปเป็นสังคมเริ่มต้นแบบสังคมเมืองนั้น เมื่อมีการพัฒนาอุตสาหกรรมย่อมจะต้องประ
กอบไปด้วยการเปลี่ยนแปลงในค่านิยมทางสังคมอย่างลึกซึ้งที่เกี่ยวข้อง โดยทั่ว ๆ ไป
นั้นการเป็นเมืองซึ่งประกอบไปด้วยประชากรจำนวนมากมาย่อมทำให้ความสัมพันธ์
ระหว่างบุคคลมีแนวโน้มที่จะเป็นแบบ "ทุติยภูมิ" (secondary) มากกว่าที่จะ
เป็นแบบ "ปฐมภูมิ" (Primary) มีการแบ่งแยกกลุ่มคนออกเป็นส่วน ๆ มากกว่า
จะรวมเป็นหน่วยเดียวกัน และเพ่งเล็งถึงการได้ผลประโยชน์มากกว่าเรื่องของ

จิตใจ²⁸ ภายใต้เงื่อนไขเช่นนี้ทำให้ความคิดความอ่านของคนกลายเป็นคนสมัยใหม่มากกว่า
จะเป็นคนหัวโบราณเมื่อการกลายเป็นเมือง (Urbanization) นำเอาการเปลี่ยนแปลง
แปลงมากมายมาสู่วิถีชีวิตของมนุษย์ ทำให้จุดเริ่มต้นของคนที่เคยโตในชนบทแตกต่างจากคนที่
เคยโตขึ้นในเมือง²⁹

ข. การศึกษา จากการศึกษาของนักวิชาการต่าง ๆ ถึงเรื่องลักษณะสมัยใหม่ โดยวัดจาก
ค่านิยมของบุคคลนั้นพบว่า การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในค่านิยมที่จะเป็นตัวอิทธิพลผลักดัน
ให้บุคคลเป็นคนสมัยใหม่ เพื่อจะได้พัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า ทั้งนี้เพราะ
ความรู้หนังสือเป็นพื้นฐานแรกของการที่คนจะมีทักษะเพื่อที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้ภายใต้กระบวนการ
การการต่อเนื่องของการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ ลักษณะสมัยใหม่³¹

²⁸ Louis Wirth, "Urbanization as a way of Life,"
The American Journal of Sociology, 44(July 1968), and
in Cities and Society: The Revised Reader in Urban
Sociology, eds, Paul K. Hatt and Albett J. Reiss(New York:
The Free Press of Glenere, 1961), P 46-63

²⁹ Philip M. Hauser, Urbanization: An Overview.
The Study of Urbanization, ead. P.M. Hauser and Leo
F. Schnore (New York: John Wiley and Sons, 1965)P. 1-23

³⁰ Alex Inkeles, "Making Men Modern: On the
Cause and Consequences of Individual Change in Six
Developing Countries," The American Journal of Sociology 75
(September 1969), P.224

³¹ Danial Lerner, The Passing of Traditional
Society : Modernizing the Middle East(New York:The Free
Press, 1958), P. 64

จากการศึกษาลักษณะสมัยใหม่ของตัวบุคคลในจังหวัดอยุธยาพบว่า การศึกษา เป็นปัจจัยที่มีผลต่อค่านิยมสมัยใหม่ประเภท ความผูกพันกับเครือญาติ (Integration with relatives) การกระทำอย่างจริงจัง (Actiyism) และการทำงาน ควมือหรือแรงกาย³² (Manual work) กล่าวคือ คนที่มีระดับการศึกษาสูงจะเป็น ผู้ที่มีค่านิยมสมัยใหม่ซึ่งน่าจะตีความได้ว่าเป็นคนสมัยใหม่ได้มากที่สุด³³

ปัจจัยทางค่านิยมประชากร

การศึกษาปัจจัยทางค่านิยมประชากร เช่น อายุ เชื้อชาติของผู้ให้สัมภาษณ์คาดว่า จะมีอิทธิพลต่อค่านิยมสมัยใหม่นั้น มีผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวของน้อยมาก เท่าที่พบจากการศึกษา เรื่องสมัยใหม่ในจังหวัดอยุธยา พบว่า ผู้ศึกษาเปรียบเทียบแต่เฉพาะปัจจัยนี้กับประเภทของค่านิยมแต่ละประเภทเท่านั้น มิใช่จะเป็นการเปรียบเทียบค่านิยมทั้งหมด และพบว่าอายุมีส่วนสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างผู้ที่อยู่ในกลุ่มอายุที่เยาว์วัยกว่า กล่าวคือกลุ่มอายุที่ต่ำกว่า 30 ปีลงไปจะพอใจที่จะทำงานควมือมากกว่า เพราะว่าจะผลตอบแทนในทางเศรษฐกิจและความพึงพอใจในงานที่ทำเป็นสิ่งที่เขาได้พิจารณาไตร่ตรองแล้ว ฉะนั้นจึงทำให้คะแนนที่ได้จากค่านิยมประเภทการทำงานควมือหรือแรงกาย (Manual Work)³⁴ มีความสัมพันธ์อย่าง

³² Javier Goyoaga & Dusanee Kevallee, Op. Cit., P. 27-29

³³ Ibid., P. 34

³⁴ Javier Goyoaga and Dusanee Kevallee, Op. Cit., P. 26

มีนัยสำคัญกัน นอกจากค่านิยมประเภทนี้แล้ว ยังมีค่านิยมประเภท (Religiosity) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยยะสำคัญ ระหว่างกลุ่มอายุกับค่านิยม กล่าวคือ คนที่อยู่ในรุ่นอายุอ่อนกว่า จะเป็นผู้ที่แนวโน้มไปในทางที่มีค่านิยมสมัยใหม่กว่า³⁵

ปัจจัยในค่านิยมเชื้อชาติ เป็นปัจจัยที่ทำให้ค่านิยมสมัยใหม่เกี่ยวกับเรื่องการทำงานด้วยมือหรือแรงกาย (Manual Work) มีระดับความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างคนจีนกับคนไทย ซึ่งเป็นการย้ำให้เห็นว่า คนจีนมีภาพพจน์ที่ไม่ดีกับการทำงานแบบนั่งโต๊ะซึ่งต่างกับคนไทยที่ชอบเลือกงานสบาย ๆ ทำมากกว่า³⁶

ปัจจัยทางค่านิยมลือมวลชน

จากการศึกษาค่านิยมสมัยใหม่ของบุคคลใน เขตเมืองในจังหวัดอยุธยา ของ Javier Goyoaga และ Dusanee Kevalae พบว่า บุคคลใดที่มีการติดตามข่าวสารบ้านเมือง จากลือมวลชนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ ฯลฯ บุคคลเหล่านี้จะมีแนวโน้มที่จะมีค่านิยมสมัยใหม่กว่า พวกที่ไม่ค่อยสนใจติดตามลือมวลชน³⁷

นอกจากนี้ยังมีผู้นำเอาปัจจัยในค่านิยมการคมนาคม การสื่อสารนี้เข้าไปใช้ในการศึกษาในสังคมชนบทหรือหมู่บ้านต่าง ๆ พบว่า เมื่อมีปัจจัยที่เกี่ยวกับการสร้างถนน การมีสื่อกลางต่าง ๆ เช่นหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์และภาพยนตร์ เข้าไปในสังคมชนบทแล้ว ย่อมทำให้เกิดผลของการเปลี่ยนแปลงในระยะเวลาดังกล่าวทั้งในด้านความคิดอ่านและสิ่งต่าง ๆ ที่มีคุณค่าและมีประโยชน์สำหรับพวกเขาทั้งเช่น Danial Lerner ได้ทำการศึกษาในประเทศตุรกี Y.V.L. Rao ในประเทศ

³⁵ Ibid., P. 32

³⁶ Ibid., P. 25

³⁷ Ibid., P. 21

อินเคีย และ Oscar Lewis ทำการศึกษาในประเทศเม็กซิโก พบว่า เมื่อมีถนนเข้ามาเชื่อมหมู่บ้านให้ติดต่อกับโลกภายนอก ผลที่ตามมาคือ การทำให้ชีวิตของคนเหล่านี้เปลี่ยนไป พวกเขาได้เข้าไปท่องเที่ยวและทำงานในเมืองไกล ๆ หรือไปตลาดในเมืองทำให้เขาได้พบเห็นสิ่งใหม่ ๆ แล้วได้ซื้อสิ่งใหม่ ๆ³⁸

ปัจจัยทางสถานเศรษฐกิจ

การศึกษาเรื่องปัจจัยทางเศรษฐกิจ ที่มีผลต่อลักษณะสมัยใหม่ของบุคคลโดยตรงนั้นเท่าที่ได้จากการศึกษาผลงานวิจัยในทวีปจังหวัดอยุธยาพบว่า ปัจจัยทางด้านรายได้ มีผลต่อค่านิยมประเภทการทำงานด้วยมือหรือแรงงาน (Manual Work) เท่านั้น กล่าวคือผู้ที่มีรายได้สูงตั้งแต่ระดับ 3,000 บาทขึ้นไป จะเป็นผู้ที่ค่านิยมสมัยใหม่สูงกว่าผู้ที่มีรายได้น้อยกว่าระดับนี้³⁹ อย่างมีนัยสำคัญ และจากการศึกษาของ Kahl พบว่า บุคคลที่ยังมีสถานภาพในทางเศรษฐกิจและสังคมสูงเพียงใด ก็จะเป็นคนสมัยใหม่มากขึ้นเพียงนั้น⁴⁰

นอกจากนี้ ปัจจัยในด้านอาชีพยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับลักษณะสมัยใหม่ของตัวบุคคลอีกด้วย กล่าวคือผู้ที่ศึกษาว่าบุคคลใดยังมีสถานภาพในอาชีพสูงเพียงใด บุคคลนั้นจะยิ่งเป็นคนสมัยใหม่มากขึ้นเพียงนั้น⁴¹

³⁸ Myron Weiner, Op.Cit., P. 199

³⁹ Javier Goyoaga and Dusanee Kevalae, Op.,Cit., P. 26

⁴⁰ Joseph A. Kahl, Op. Cit., P. 21 and P. 45-52

⁴¹ Paul F. Kaplan and Cynthai Hsien Huang
"The Individual Modernity of Filipino Small-Scale Industrial Workers," (Submitted for publication to Economic Development and Culture Change), P.9

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาคำนี้มุ่งศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมสมัยใหม่ของบุคคลในเขตเมืองและเขตชนบท เพื่อที่จะพิจารณาว่า บุคคลที่อยู่ในเขตที่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านสภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม จะมีระดับของค่านิยมที่แตกต่างกันมากน้อยเพียงใดรวมทั้งพิจารณาโดยรายละเอียดของค่านิยมในแต่ละประเภทที่มีระดับของความมีค่าสัมพัทธ์สูงเพื่อประกอบคำอธิบาย ตลอดจนการศึกษาข้อเท็จจริงด้วยการนำเอาปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญ ๆ 3 ประการคือ เศรษฐกิจ สังคม และประชากร เข้ามามีส่วนร่วมพิจารณาในรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ อันได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจ คือรายได้และอาชีพของบุคคลในเขตเมืองและเขตชนบท
2. ปัจจัยทางค่านิยมสังคม ได้แก่ ระดับการศึกษา เขตที่อยู่อาศัย หมายถึง เขตเมือง และเขตชนบท ดินที่เกิด
3. ปัจจัยทางค่านิยมประชากร ได้แก่ เพศ อายุ และเชื้อชาติของบุคคลในเขตเมืองและเขตชนบท
4. ปัจจัยอื่น ๆ อาทิเช่น ปัจจัยทางด้านการใช้สื่อมวลชน เช่น เครื่องรับวิทยุ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาเพื่อวัดค่านิยมสมัยใหม่ โดยเปรียบเทียบระหว่างประชากรในเขตเมืองกับเขตชนบทนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้คือ

ประการแรก เพื่อที่จะได้ทราบถึงข้อเท็จจริงโดยทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับค่านิยมของบุคคลในส่วนที่เป็นค่านิยมสมัยใหม่ในสังคมไทยว่าจะมีระดับค่านิยมสมัยใหม่แตกต่างกันมากน้อยเพียงใด เมื่อพิจารณาโดยแบ่งออกเป็นเขตเมืองและเขตชนบท และมีอิทธิพลของปัจจัยใดบ้างที่มามีส่วนทำให้ระดับของค่านิยมนั้นมีความแตกต่างกันไป

ประการที่สอง ท่องการที่จะวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของค่านิยมสมัยใหม่ที่สร้างขึ้นทั้ง 14 ประเภทนั้น ตลอดจนความสัมพันธ์ของปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคมและประชากร กับค่านิยมสมัยใหม่นั้น จะมีแนวโน้มไปในลักษณะใด เพื่อเป็นแนวทางและชี้ให้เห็นถึงอุปสรรคหรือปัญหาอันได้จากการทำการศึกษาวิจัยค้นคว้าในทางวิชาการครั้งนี้

ประการที่สาม มุ่งที่จะให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีส่วนช่วยให้เกิดแนวทางอย่างกว้างขวาง รวมทั้งการช่วยเพิ่มพูนความรู้ในการที่จะเสริมสร้างแนวความคิดในทางสังคมวิทยาโดยทั่วทั่วไป และอาจใช้เป็นเอกสารที่เป็นประโยชน์ในการประกอบการศึกษา และการศึกษาในครั้งต่อไป

ความสำคัญหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมของคนในสังคมไทยในปัจจุบันนี้คงทราบถึงความแตกต่างของค่านิยมของประชากรใน เขตเมืองและ เขตชนบท โดยที่ยังมิได้มีผู้ใดได้ทำการศึกษารื่องนี้โดยละเอียดมาก่อน ผู้ศึกษาจึงคาดหวังว่าผลการศึกษาค้นคว้านี้จะนำประโยชน์ในหลายด้านด้วยกันคือ

ประการแรก เราอาจทราบถึงค่านิยมของประชากรในสังคมที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมแบบคั้งเดิมไปเป็นสังคมสมัยใหม่นั้น จะมีค่านิยมสมัยใหม่มากน้อยเพียงไร และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชากรที่อาศัยอยู่ใน เขตภูมิศาสตร์ และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่แตกต่างกัน เช่น เมืองและชนบท ประชากรในเขตดังกล่าวนี้จะมีค่านิยมสมัยใหม่ในระดับที่แตกต่างหรือคล้ายคลึงกันหรือไม่

ประการที่สอง จากการที่ทราบถึงค่านิยมของประชากรใน เขตเมือง และ เขตชนบทว่ามีค่านิยมสมัยใหม่แตกต่างกัน และมีปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นตัวแปรที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันย่อมจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในในค่านที่ส่งเสริมเฉพาะปัจจัยที่มีผลทำให้ประชากรมีระดับค่านิยมสมัยใหม่สูง เพื่อที่จะทำให้ประชากรนี้ เป็นทรัพยากรของประเทศประการหนึ่งนั้นให้ทรงความมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

ในการที่จะพัฒนาประเทศชาติบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

ประการที่สาม เป็นผลสืบเนื่องมาจากประการที่สอง นั่นคือ ไม่ว่าประชากรในเขตเมืองและชนบทจะมีค่านิยมสมัยใหม่โน้มเอียงไปในทางสูงหรือต่ำก็ตาม ย่อมมีผลที่เกี่ยวเนื่องกับการพัฒนาประเทศทั้งนั้น เนื่องจากว่าเมื่อเชกโกมีบุคคลที่มีแนวโน้มของค่านิยมเป็นอย่างไรก็อาจยังประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาประเทศให้ในด้านการแก้ไขปัญหาคับบุคคลซึ่งมีค่านิยมที่เป็นอุปสรรคสำคัญในการที่ทำให้บุคคลเหล่านั้นมีค่านิยมที่เป็นตัวส่งเสริมให้เขาเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพเพื่อทำการพัฒนาประเทศให้ได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป

ประการสุดท้าย จากการศึกษาเปรียบเทียบถึงความเหมือนและความแตกต่างของค่านิยมสมัยใหม่ของประชากรในเขตเมืองและชนบทนี้ ตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ เช่นระบบเศรษฐกิจ ระบบอุตสาหกรรม การกลายเป็นเมือง เลื่อนฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมและกระบวนการการเปลี่ยนแปลงทางสังคมต่าง ๆ จากสังคมแบบดั้งเดิมไปเป็นสังคมแบบสมัยใหม่ ที่มีต่อระบบค่านิยมของบุคคล จะเป็นส่วนช่วยเพิ่มพูนความรู้ในค่านิยมวิทยาและทางวิชาการโดยทั่วไป และเป็นการทดลองการศึกษาโดยใช้เครื่องมือเครื่องใช้ในการศึกษาที่เคยใช้ในสังคมหนึ่งว่าจะนำมาใช้กับอีกสังคมหนึ่งได้หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเสริมสร้างแนวความคิดและแนวทางในการศึกษาในอนาคตต่อไป

นิยามของคำศัพท์และตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

เขตเมือง	หมายถึง เขตเทศบาลเมืองชลบุรี
เขตชนบท	หมายถึง เขตที่อยู่นอกเขตเทศบาลเมืองชลบุรี อันได้แก่ หมู่บ้านหนองไทร (หมู่ที่ 2, 3) ตำบลหนองนาง อำเภอนนทบุรี หมู่บ้านหนองไผ่แก้ว (หมู่ที่ 7) ตำบลหนองอิรุณ อำเภอบ้านบึง หมู่บ้านบางเสวี (หมู่ที่ 8, 10) ตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ
ค่านิยมสมัยใหม่	หมายถึง ความนิยมของบุคคลที่มีต่อความต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นมาเพื่อแสดงถึงลักษณะสมัยใหม่
ค่านิยมของบุคคลสมัยใหม่	หมายถึง การวัดลักษณะสมัยใหม่ของบุคคลโดยการกำหนดคะแนนลงในข้อความที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นประเภทของค่านิยมในการสอบถามเกี่ยวกับค่านิยมสมัยใหม่ และแบ่งแยกบุคคลออกเป็นสองประเภทด้วยกัน คือ <u>ประเภทที่ 1</u> บุคคลที่มีค่านิยมสมัยใหม่ในระดับต่ำ หมายถึง บุคคลที่มีแนวโน้มของค่านิยมที่ยึดมั่นอยู่กับขนบธรรมเนียมประเพณีแบบดั้งเดิม ซึ่งเคยปฏิบัติสืบต่อกันมา <u>ประเภทที่ 2</u> บุคคลที่มีค่านิยมสมัยใหม่ในระดับสูง หมายถึง บุคคลที่มีแนวโน้มของค่านิยมไปในทางยึดมั่นหลักการของการมีเหตุผลในการตัดสินใจ
ครัวเรือน ¹	หมายถึง ครัวเรือนส่วนบุคคลซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ ก. <u>ครัวเรือนคนเดียว</u> ได้แก่ ครัวเรือนซึ่งประกอบด้วยบุคคลคนเดียว อาจมีฐานะเป็นเจ้าของ ผู้เช่า ผู้อาศัย หรือผู้รับจ้างเห่าบ้าน โดยไม่เกี่ยวข้องกับสมาชิกของครัวเรือนอื่นใดที่อยู่ในบ้านเดียวกันนั้น

¹ ทุกรายละเอียดของคำจำกัดความคำว่า "ครัวเรือน" ในสำมะโนประชากรและเคหะสำนึกงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

- ข. ครัวเรือนหลายคน ได้แก่ ครัวเรือนที่ประกอบด้วยบุคคล
ตั้งแต่สองคนขึ้นไป อยู่รวมกันในบ้านเดียวกัน และใช้สิ่งของ
เครื่องอุปโภคบริโภคอันจำเป็นแก่การครองชีพร่วมกัน บุคคล
เหล่านี้ เกยวข้อง เป็นญาติหรือไม่เป็นญาติกันเสียก็ได้
หมายถึง ฐานะทาง เศรษฐกิจ อันได้แก่ รายได้ อาชีพ
- ปัจจัยทางกาน
เศรษฐกิจ
- ปัจจัยทางกาน
สังคม
- ปัจจัยทางกานสื่อ
- สารมวลชน
- ปัจจัยทางกาน
ประชากร
- เชื้อชาติ²
- หมายถึง เขตที่อยู่อาศัย เช่น เขตเมือง และเขตชนบท ระดับ
การศึกษา
หมายถึงการใช้ส่วเวลา เช่น วิทยุ หนังสือพิมพ์
หมายถึง เพศ อายุ เชื้อชาติ ของประชากรในเขตที่ทำการศึกษา
เชื้อชาติในที่นี้ไม่ได้วัดถึงระดับเชื้อชาติ แต่วัดโดยพิจารณาจากวัฒนธรรม
ของเขาและ พิจารณาเพียงความเป็นไทยและความเป็นจีน คนไทย
หมายถึง บุคคลที่ใช้นามสกุลไทย พุทธภาษาไทย และไม่มีวัตถุ
ที่แสดงความเป็นจีนไว้ในครอบครอง คนจีน หมายถึง บุคคลที่ใช้
นามสกุลจีน พุทธภาษาไทยและอาจมีหรือไม่มีวัตถุที่แสดงออกถึงความเป็น
จีนไว้ในครอบครองก็ตาม หรือบุคคลที่ซึ่งใช้นามสกุลจีน พุทธภาษาจีน และ
อาจมีหรือไม่มีวัตถุที่แสดงความเป็นจีนไว้ในครอบครอง

² มาตรการที่ใช้วัดเรื่อง เชื้อชาตินี้ ดูรายละเอียด กรรณิการ์ อักษรสกุล
"กษัตริย์ที่ไว้ทุกข์ฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมของประชากรในเขตเมืองของประเทศไทย"
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชา สังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ.

วัตถุที่แสดงความเป็นจีน หมายถึงที่บูชาแบบจีน รูปภาพ
ผู้นำจีนผู้หญิงหรือผู้ชายสูงอายุแต่งกายตามธรรมเนียมจีน
และหนังสือพิมพ์จีน

ลักษณะความสัมพันธ์ของครอบครัว³

- ครอบครัวเดี่ยว หมายถึงครอบครัวที่ประกอบด้วย สามี ภรรยา
และสามี ภรรยาและลูกที่ยังมีได้สมรส
- ครอบครัวขยายแบบปรุณภูมิ หมายถึง ครอบครัวที่ประกอบด้วย สามี ภรรยา และ
ลูกซึ่งมีทั้งลูกที่ยังมีได้สมรสและที่สมรสแล้ว
ยังอยู่ รวมกับครอบครัวบิดามารดา โดยมิได้
แยกครัวเรือนออกเป็นอิสระ
- ครอบครัวขยายแบบทุติยภูมิ หมายถึง ครอบครัวที่ประกอบด้วย สามี ภรรยา ลูก
และหลาน ซึ่งมีทั้งลูกและหลานที่ยังไม่ได้
สมรสและสมรสแล้วยังอยู่รวมกับครอบครัว
บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย โดยมิได้แยก
ครัวเรือนออกเป็นอิสระ

³ คำจำกัดความของ สถาบันวิจัยสังคม ซึ่งใช้ในการศึกษาวิจัย